

Renata Švestková vyučuje na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity. Mimo jiné se věnuje otázce komunikace dospělých s dětmi a kyberšikaně.

„Je třeba, aby se děti naučily nudit“

Monika Filipová
redaktorka
MF DNES

Vztah dospělých a dětí v dnešní době, kdy všem chybí volnost, prochází těžkou zkouškou. „Nejdůležitější je komunikace v rodině a dodržování rituálů,“ říká odbornice na vztahy dětí a rodičů Renata Švestková z Jihočeské univerzity.

Na fakultě teď připravujete kurz na téma Silní rodiče, silné děti. Na jaře ho budete nabízet veřejnosti v programu celoživotního vzdělávání. Na co bude přesně zaměřený?

Hlavní myšlenkou je podpořit rodiče, aby byli rodinou, ve které všichni rádi žijí, a i když tam dochází ke sporům, jedná se o zájem, kde jsou respektováni všichni členové. Kurz má 12 devadesátiminutových lekcí a budeme mluvit o tom, co je ve výchově důležité, jaké jsou základní psychologické potřeby dítěte, jak mu pomoci v různých situacích. Zaměřujeme se na sebepoznávání a mnoho dalšího. Je určený primárně rodičům, ale mohou ho absolvovat i prarodiče, nebo třeba pěstouni či vedoucí oddílů.

V dnešní době je právě soužití v domácnosti poměrně náročné. Děti se učí online, rodiče mnohdy pracují z domova. Jak tedy udržet v rodině příjemnou atmosféru?

Situace není jednoduchá ani pro jednu stranu, od základu se změnil rytmus chodu rodiny. Je proto třeba, aby si rodiče našli čas s dětmi popovídat. Měl by se dodržovat rodinný rituál, který za normálního stavu bývá takový, že když děti přijdou ze školy a rodiče z práce, společně si všichni sednou a povídají si o tom, co se během dne dělo. Tyto rituály je třeba zachovat. Najít na ně čas, protože celkový tlak dnešní doby může být například pro čtyřčlennou rodinu v malém bytě hodně silný.

Děti se nemohou věnovat svým koníčkům, nechodí mezi kamarády. Jak vnímají tuto situaci?

Děti, které studují doma a mají školu online, nemají situaci vůbec jednoduchou. Byť je komfortní, že ráno nemusí například na autobus, chybí jim ranní rituál. Učitelé zaznamenali, že mnohdy sledují školu z postele, nejsou hned soustředěné. Tím, že nemají možnost potkávat své vrstevníky při aktivitách, které je baví, jejich socializace a seberozvoj nejsou takové, jak by potřebovaly. V různých věko-

Rady pro rodiče „Důležité je také chodit včas spát, což se hlavně v období puberty nemusí rodičům úplně dařit. Děti si mnohdy myslí, že mohou propařit u her na počítači celou noc,“ upozorňuje Renata Švestková. Foto: Petr Lundák, MAFRA

vých kategoriích je samozřejmě tato potřeba jiná.

Dnešní generace tráví celkově hodně času u počítače. Nehrozí teď dětem o to víc závislost?

Je třeba mnohem víc zařazovat digitální detox. Rodiče by měli vymezit dětem prostor trávený u počítače. Přesto, že se dnes kvůli covidu musí dodržovat určitá opatření, mohou vyrazit s kamarádem na procházku, samozřejmě s rouškou a rozesupy. Děti si mnohdy samotným ven nechce, protože nemají cíl. Můžou jít ale třeba vyhodit plastový odpad ke vzdálenějšímu kontejneru a současně tak mít pocit, že udělaly něco pro druhé. Důležité je také chodit včas spát, což se hlavně v období puberty nemusí rodičům úplně dařit. Děti si mnohdy myslí, že mohou propařit u her na počítači celou noc.

Útluky zaznamenaly od začátku pandemie zvýšený zájem o adopce psů i koček. Je teď vhodná doba na to pořádit dětem zvíře, aby měly důvod jít ven, novou povinnost i nového kamaráda?

Řešení Černé nad Šumavou naznačují, že problémem je čistírna odpadních vod (ČOV) a kanalizace. Stále není jasné, kam budou splašky z hotelu směřovat třeba i během její odstávky. Ačkoliv má pozemek na břehu jezera vlastní ČOV, je zařízení zastaralé a má malou kapacitu. Původně sloužilo pro celou osadu Hůrka. Vojský hotel měl vlastní ČOV i vlastní pitnou vodu. Od armády ji podle starostů okolních obcí koupil nový majitel s podmínkou, že ji bude provozovat nejen pro svůj hotel, ale i okolní zástavbu, která se stále zvětšuje. Nabídl ji nejdříve městu Horní Planá za symbolickou korunu, to ale dar nepřijalo. Do její rekonstrukce by muselo vložit miliony. I tak musí město vyřešit odkanaliz-

Vizitka
Renata Švestková (50 let)

Vystudovala Zemědělskou fakultu Jihočeské univerzity, doktorské studium pedagogiky na Univerzitě Karlově v Praze a sociální pedagogiku na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Třidvacet let působí na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity, kde učí sociální pedagogiku a problematiku nestátních neziskových organizací. Žije ve Staré Pohořce v Českých Budějovicích. Je matkou dvou dětí. Ráda čte knihy, má ráda přírodu, tramping, věci mezi nebem a zemí, lidi, zvířata a deskové hry.

Celkově mít domácího mazlíčka je velmi dobře. Musí se ale dobře rozmyslet, jestli lidé budou chtít jakékoliv zvíře také potom, co problém s covidem skončí. Není to hračka. Je to další člen domácnosti a péče o něj musí být zachována, aby netrpělo. Jsou ale i jiná řešení, pokud si rodina nechce vzít zvíře domů. Například moje dcera chodí do útulku venčit psy.

Přes veškerou snahu rodičů se přece jen někdy děti doma nudí. Je nuda pro jejich vývoj také důležitá?

Rozhodně. Právě nuda je pak nutí k vlastní aktivitě, my jim dnes hodně servírujeme na zlatém podnose. Volnočasové aktivity mají naplánované, aby neměly prostoje a nedělaly něco nevhodného, ale ony se musí setkat s oběma póly. Je třeba, aby se děti naučily nudit.

Velkým tématem je teď kyberšikan. Nemůže k ní docházet o to více spolu s tím, jak děti tráví víc času u počítače?

To riziko tady je a potkáváme se s tím nejen u dětí. Obecně například v příspěvcích na sociálních sítích můžeme pozorovat, že agresivita roste i v diskusích. Přijít k agresi je velmi rychlé, stačí, aby ji jeden člověk spustil jedním komentářem, a jede to jak lavina. Děti více sledují weby a aplikace, které by jindy nepoužily. A není výjimkou, že když pedagog neumí úplně ovládat technologii, mažou mu třeba výuku, stejně tak si mohou různé věci dělat navzájem.

Některé děti nerady mluví o svých problémech. Jsou znaky, které mohou napovědět, že se něco děje?

Každý rodič zná své dítě nejlépe. Je schopen poznat, že se něco děje, dítě nemluví, zavírá se do pokoje, přestává jíst, nefunguje v běžných situacích. Dodržela bych obecná pravidla - mluvit, ale třeba ne hned. Někdy je potřeba, aby dítě získalo určitou důvěru ve smyslu, vidím, že se s tebou něco děje, ale respektuji, že o tom teď nechce mluvit. Tlak, který bychom vyvinuli, může prohloubit mlčení. Je třeba dát dítěti prostor, aby samo přišlo, i když my bychom už rádi hledali řešení.

A když tedy přizná, že ho někdo šikanuje? Často nechťejí, aby to dospělý řešil se školou...

Při kyberšikaně i šikaně jako takové existuje řada doporučení, jak postupovat. Je ale pravda, že dítě často nechce věc řešit podle pravidel, která by bylo správně použít. Důležité je, že se s problémem dospělým svěří. Pak je třeba s ním mluvit, říct, že se nám to nelíbí, že

za ním stojíme, nikdo nemá právo mu ubližovat, a řešení s dítětem najít společně.

Co když se rodiče přece jen rozhodnou, že věc vyřeší sami hned? Pokud by rodiče šli například věc řešit do školy, přestože dítě nechce, mohli by mu vlastně přitížit. Rodič mu musí být průvodcem, aby vědělo, že doma má podporu. A pokud bude chtít, aby to rodiče řešili se školou, musí vědět, že tak učiní a nepřestanou, dokud se věc nevyřeší. I samotná škola ale někdy může k situaci přistupovat laxně, pak je řešením i přestup jinam.

A jak postupovat naopak, když rodič zjistí, že má doma agresora?

Opět je důležité komunikovat, zjistit, co ho k tomu vedlo. Nastínit mu, jak by se on sám cítil, kdyby mu někdo ubližoval, a určitě je dobré věci včas zarazit. Stejně tak by měli dospělí mluvit o svých pocitech. Říct agresorovi, že jsou moc zklamaní, mrzí je to, současně je stále jejich dítětem, kterého si váží a milují ho, ale tyto věci nejsou v pořádku.

Měl by přijít nějaký trest?

Je potřeba dítěti ukázat, že když něco provede, přichází důsledek jeho činu. Je to o akci a reakci. Trest, nemyslím tedy fyzický, musí přijít. Kdyby mu to prošlo, nedostal by do života vzor, který potřebuje. Měl by vše vysvětlit, omluvit se. Ale ne stylem, že se postaví se šikanovaným proti sobě a agresor mu podá ruku ve znamení, že přitěže to bude ještě horší. Když si s tím rodič neví rady, může vyhledat i odbornou pomoc.

Celkově je dnešní doba plná nejistoty a negativních zpráv týkajících se covidu. Je dobré mluvit s dětmi o tom, co se děje, na rovinu, nebo je lepší přibarvit situaci „narůžovo“?

Můj osobní názor, se kterým by možná někteří odborníci nesouhlasili, je říkat věci na rovinu. Jakákoliv lež či výmluva jen kumuluje budoucí problémy. Je dobré, aby děti přijaly, že situace je, jaká je, rodič by měl říct, jaká jsou pravidla, a vysvětlit, že je třeba je dodržovat. I na této době si můžeme najít něco dobrého, třeba nové rodinné tradice. Nemůžeme čekat, až to skončí, nevíme, kdy to bude. Každý z nás má svůj život ve svých rukách. Čas plyne, nepřibývá, jen ubývá, a tím, že budeme na něco čekat, můžeme promarnit spoustu času, který si můžeme užít a mít ho radostný i v této neradostné době.

Hotel u Lipna ve tvaru lodě je stále jen na papíře

HORNÍ PLANÁ Výstavba pětihvězdičkového hotelu na břehu Lipna nabírá proti plánům investora skluz a pozemek v Hůrce patří k Horní Plané je stále prázdný. Ještě před dvěma lety na něm stála vojenská zotavovna, kterou současný majitel zbořoval.

„Nechápu proč. Mohla klidně sloužit turistům dál,“ říká jedna z bývalých pracovnic areálu, která si nepřála zveřejnit jméno.

Investor, jímž je společnost Alps se zahraničním kapitálem, tvrdí, že důvodem zpoždění je pandemie koronaviru a úpravy projektu. „Stavební povolení už máme,“ uvádí prokurista firmy Jaromír Král.

MF DNES ale zjistila i další příčiny. Starostové Horní Plané a vedlej-

ší Černé nad Šumavou naznačují, že problémem je čistírna odpadních vod (ČOV) a kanalizace. Stále není jasné, kam budou splašky z hotelu směřovat třeba i během její odstávky. Ačkoliv má pozemek na břehu jezera vlastní ČOV, je zařízení zastaralé a má malou kapacitu. Původně sloužilo pro celou osadu Hůrka. Vojský hotel měl vlastní ČOV i vlastní pitnou vodu. Od armády ji podle starostů okolních obcí koupil nový majitel s podmínkou, že ji bude provozovat nejen pro svůj hotel, ale i okolní zástavbu, která se stále zvětšuje. Nabídl ji nejdříve městu Horní Planá za symbolickou korunu, to ale dar nepřijalo. Do její rekonstrukce by muselo vložit miliony. I tak musí město vyřešit odkanaliz-

zování Hůrky a s tím otázkou, kam potom nasměruje z této lokality odpadní vody. Jednou z variant je vypustit odpad do ČOV v Černé v Pošumaví vzdálené od Hůrky více než kilometr. Naproti tomu z Hůrky do Horní Plané je to pět a půl kilometrů. Město k tomu před dvěma lety schválilo smlouvu se společností Čevak, která provozuje vodovody a kanalizace, a zadalo vypracování projektové dokumentace na takzvaný kanalizační výtlak.

K odpovědi, proč není projekt trasy kanalizace stále dokončen, odkázal starosta Horní Plané Jiří Hůlka na obecní úřad v Černé v Pošumaví. Tvrdí, že investor hotelu nemá dosud ke stavbě všechna povolení. Některá stanoviska institucí k projektu

už přitom ztratila platnost. „Chtěli by odpad dovést až k nám, ale žádné peníze na rekonstrukci naší čistítky nám nenabídl. Jak budeme vysvětlovat našim obyvatelům, že pomůžeme hotelu, ale sami nemáme dost kapacity na čištění našich odpadů? Připravujeme stavby rodinných domů,“ upozorňuje starostka Černé v Pošumaví Irena Pekárková.

Nejen Hůrka se rozrůstá

Černou v Pošumaví i Horní Planou přitom spojuje nejen břeh Lipna, ale i starosti se stále rostoucími náklady na likvidaci odpadů. Mají spousty řídké zalidněných osad, kde není kanalizace, zato roste zájem o stavební parcely. Pozemky proto nejsou zvláště drahé, protože likvida-

ci odpadních vod si musí každý majitel vyřešit na vlastní náklady.

Ukázkou, jak zájem o takové pozemky na levé straně Lipna roste, je samotná osada Hůrka. Původně měla jen hrstku stálých obyvatel, jednu hospodu a chatovou kolonii. Dnes jsou zde desítky restaurací a penzionů. Novostavby se začínají objevovat na původně zemědělské půdě. Dominantou má být plánovaný hotel se 140 lůžky, přístavištěm, wellness, hřištěm a parkovištěm. Ve vybavení nemá chybět kino a kongresový sál.

Jeho jižní křídlo bude připomínat loď s kylem namířeným na jezero. Před čtyřmi lety odhadoval majitel investici na 150 milionů korun. V té době uvažoval, že stávající vojen-

skou zotavovnu jen částečně zrekonstruuje. Po čase ji celou zbořoval. Autoři projektu, architekti atelieru Brůha & Krampera, uvedli, že ho znovu upravují, ale kapacitně zůstane hotel stejný.

Za společností Alps stojí podle obchodního rejstříku podnikatel ázerbájdžánského původu trvale žijící v Londýně a vlastníci hotely v různých zemích. Jeho krajané už na Českokrumlovsku a Lipensku delší čas podnikají v turistickém ruchu.

Vojskou zotavovnu postavou na konci 80. let zrekonstruovanou v roce 1991 koupila před šesti lety soukromá společnost od armády za 22,5 milionu, ta původně žádala v první aukci jednou tolik.

— Antonín Pelíšek